

Bestandsvurdering i Elgregionråd Øst etter jakta i 2007 og råd til videre forvaltning

Viser til utviklet statistikk. Utdrag av denne distribueres til alle deltakende vald, berørte kommuner og NINA.

I 2007 er det arealgrunnlaget i Elgregionråd Øst tilnærmet det samme som foregående år. Samlet er det nå 2.112' daa. I 2006 ble det registrert 2.119'. Et jaktfelt er flyttet fra Nes til Fet & Sørums kommuner. Samlet har vi nå 29 vald / jaktfelt og 190 jaktlag. Bestanden i Elgregionråd Øst er beregnet til ca. 4.900 elg før avskyting.

Areal, kvote og skutte dyr i Elgregionråd Øst fordeler seg på kommunene som følger:

➤ Aurskog-Høland 14 jaktfelt		811.973 daa	38,5 %	- kvote	482	skutt	445	
			92,3 %					
➤ Fet / Sørums	1 vald	139.668 "	6,6 "	- "	79	"	78	98,7 "
➤ Nes	3 "	159.708 "	7,6 "	- "	78	"	80	102,2 "
➤ Kongsvinger	1 "	103.700 "	4,9 "	- "	54	"	51	94,4 "
➤ Sør-Odal	2 "	203.773 "	9,7 "	- "	146	"	137	93,8 "
➤ Eidskog	8 "	692.744 "	32,8 "	- "	424	"	394	92,9 "
SAMLET	29 v/j.f.	2.111.566 daa		- kvote	1 263	skutt	1 185	93,8 %

Observasjoner viser at vi samlet har en produksjon på et stabilt lavt nivå. Kalv pr. ku ligger på 0,66 som kun har vært lavere i 2 av de siste 9 år. I 2003 og 2004 hadde vi 0,61 og 0,64. Andel kuer uten kalv er like høyt som i 2006 – 46 % (43 % i 2005). Antall observasjoner har øket med 23 % med en innsatsøkning på 9. Timer pr. observasjon har sunket fra 13,4 til 11,8. Bestanden har en sterk okseandel, noe som fremkommer med stabile 25 % av identifiserte dyr er okse i årene 2003 – 2007. I samme periode er det en god balanse mellom ku pr. okse som i 2007 er på 1,82. Generelt ser vi en stabil bestand.

Kvote i 2007 samlet var på 1.263 dyr, en økning på ca. 4 % fra 1.215 dyr i 2006. Gjennomsnittlig kvotegrundlag er redusert fra 1744 til 1672.

Avskytingen har en fellingsprosent på 93,8 (94,7 i 2006). Hadde forventet høyere avskyting da A-H og Nes fikk forlenget jakttid. Generelt har vi hatt en høy fellingsprosent i alle år fra 1999. Lavest var det i år 2000 med 90,5 %. Kalveandelen var på 30 % av skutte dyr, det samme som i 2006 og 2003. Andelen var på 34 % i 2004 og 2005. Andel skutte eldre dyr er 42 % Høyeste andel tidligere var i 2003 med 39 %. Dersom en trekker fra de registrerte 159 nedklassifiserte dyr (78 i 2006) når vi det målsatte nivå på eldre dyr innenfor 30 %. Kjønnfordelingen er 48 / 52 % (ku / okse), noe bedre enn snittfordelingen i perioden 1999 – 2007 som er 46 / 54. Kjønnfordelingen på skutte 1 ½ og eldre dyr var 46 / 54 (ku / okse).

Utvidet jakttid med 14 dager i november er innført i alle kommuner bortsett fra Fet & Sørums. Det er utvidet jakttid på over 93 % av arealet. I november ble 131 dyr skutt, det er 11,8 % av samlet avskyting, og i utvidet jakttid observerte man 12 % av alle observerte dyr. Noe over halvparten av jaktlagene (53 %) var aktive i perioden, 11 % av innsatsen skjedde i november.

Vektutviklingen har i 2006 og 2007 vært negativ og samlet hatt en svikt på ca. 5 %. I 2007 ligger vekta 4% lavere enn snittvekta i perioden 1999 – 2007. Vi er opptatt av å finne årsakene til dette og stiller spørsmålet om det kan være forårsaket av at det ikke er balanse mellom elgbestanden og beitegrunnlaget. Det etableres derfor nå et eget prosjekt for vektoppfølging av 10 områder i Elgregionråd Øst.

Rovdyrobservasjoner registreres på "SETT ELG"-skjema. Ser at det fortsatt er få observasjoner. Også NINAs prosjekt med "Merket elg" følges opp. Observasjoner og avskyting er meldt inn som forutsatt.

Hele Elgregionråd Øst ligger til grunn for ovenstående. Avvik fra dette vil man registrere for den enkelte kommune. Her fremkommer variasjoner i kvotegrunnlag, fellingsprosent, avskyting av type dyr og observasjoner. Flere av disse avvik og variasjoner er forårsaket av de mål som er gitt i bestandsplanene. Grunnlag for å vurdere dette har valdene i foreliggende data fra hver kommune.

Gir noen kommentarer kommunevis:

- **Aurskog-Høland** - kvotegrunnlag 1.685 daa.
 - Stabil bestand.
 - Forholdet okse / ku er god.
 - Med utvidet jakttid er 92,3 lav fellingsprosent
 - Vektene meget lave i noen områder.
 - Produksjonen stabil på et lavere nivå enn i 2005.
 - Kjønnfordeling skutt 50 / 50.
 - 47 % av de skutte var eldre dyr.
 - 40 % av eldre dyr ble nedklassifisert.
- **Fet / Sørumsund** - kvotegrunnlag 1.768 daa.
 - Meget stor bestand som tåler kvoteøkning.
 - Meget stor oksebestand
 - 49 % av de skutte var eldre dyr.
 - Grunnlag for kvoteøkning.
 - Produksjonen stabil på et lavere nivå enn i 2005.
 - Avskyting 100 % som tidligere år
 - 30 % av eldre dyr ble nedklassifisert.
- **Nes** - kvotegrunnlag 2.048 daa.
 - Stabil bestand som tåler kvoteøkning.
 - Avskyting 100 % med utvidet jakttid. ikke kvigene.
 - Avskyting med høy andel kalver (46 %).
 - God produksjon i 2007
 - Kjønnfordeling 44 / 56 ku / okse, man finner ikke kvigene.
 - Lave vekter.
- **Kongsvinger** - kvotegrunnlag 1.920 daa.
 - Stabil og god bestand.
 - God produksjon i 2005 og 2007.
 - Forholdet ku – okse på et godt nivå.
 - Lave vekter også i Kongsvinger.
 - Observasjoner økt med 16 % med noe redusert innsats.
 - Oksebestanden økende i de siste år.
 - Fellingsprosent 94,4, samme høye nivå som de siste to år.
- **Sør-Odal** - kvotegrunnlag 1.396 daa.
 - Produksjonen ytterligere svekket.
 - Oksebestanden stor.
 - 46 % eldre dyr skutt
 - Stabilt lave vekter, variasjoner mellom vald.
 - God kjønnfordeling – 50 / 50.
 - Fellingsprosenten 93,8 lavere (97 i 2005 og 2006)
 - 27 % av eldre dyr ble nedklassifisert.
 - Avskyting på et nivå som reduserer bestanden.
- **Eidskog** - kvotegrunnlag 1.634 daa.
 - Produksjonen stabil. Lavere nivå enn i 2005.
 - Svak oksebestand
 - Kjønnfordeling 47 / 53 preget av få kviger.
 - Andel eldre dyr 30 % etter nedklassifiseringer
 - Stabil bestand, mange observasjoner.
 - Avskyting (92,9 %) noe lavere enn i 2006 (94,4 %).
 - Vektene sterkt ned, men det er store variasjoner.
 - Samlet er nedklassifiseringer begrenset til 18 %.

Samlet gir det grunnlag for følgende sammendrag (kvotegrunnlag 1672 daa.):

- **Bestanden**
 - Bestanden er stabil, men synkende. Det forklares ved lav produksjon, høye kvoter og stor avskyting av eldre dyr grunnet omfattende nedklassifisering. Gjennomførte bestandsberegninger bekrefter dette.
- **Kvote**
 - Arealgrunnlaget varierer fortsatt i og mellom kommunene. Bestandsberegninger tyder på at nåværende avskyting reduserer bestanden. Hovedgrunnen er at det felles mange produksjonsdyr. Beregninger viser at kvotene på dette nivå reduserer bestandsnivået.
- **Avskyting**
 - Høy fellingsprosent er noe påvirket av utvidet jakt i noen kommuner. Avskyting av produksjonsdyr er høy og gir grunnlag for å være forsiktig med kvoteøkninger om man ikke ønsker å redusere bestanden sterkt.
 - Det ble nedklassifiseringer i et uplanlagt omfang, totalt 159 som er 31,6 % av felte eldre dyr. Nedklassifisering av kuer opp til 160 kg. er med de vekter vi i dag har bør trolig endres. I 2007

var det 31,8 % av eldre kuer som ble nedklassifisert. De var 160 kg eller lettere. Om det felles ku på 1 ½ eller 2 ½ år har trolig liten betydning. Positivt er det at kjønnsfordelingen blir bedre og at vi tar ut lette / svake dyr. Nedklassifiseringene hjelper også jegeren ved vanskelige vurderinger. Dette krever imidlertid at kvoten for eldre dyr bør justeres i forhold til omfanget av nedklassifisering.

➤ **Vekter**

- Vektene er svake og ligger langt under snittvekta for perioden 1999 – 2007.
- I enkelte områder er det nedgang i vektene. Grunnlag for å følges opp på valdnivå foreligger. Elgregionråd Øst har igangsatt et prosjekt for å følge opp vekta på ungdyr. Her er Elgregionråd Øst delt i 10 områder. Svakt beitegrunnlag er forhold vi søker å få avklart.

➤ **Utvidet jakt**

- Det registreres entydig positive erfaringer med utvidet jakttid.
-

Råd fra Elgregionråd Øst for videre forvaltning.

Elgregionråd Øst vil på bakgrunn av sine vurderinger anbefale følgende mål for kvoter og avskyting i 2008:

- **KVOTE** - Samme kvotenivå som i 2007 kan resultere i vesentlig bestandsreduksjon. Siden vektene er nedadgående mener vi likevel dette er å betrakte som forsvarlig forvaltning for området sett under ett. Vi stiller spørsmålet om vektreduksjon kan ha sammenheng med beitegrunnlagets størrelse og treffer derfor tiltak for å finne ut av dette. Vi presiserer at det finnes vald hvor en avskytning på samme kvotenivå vil kunne få en betydelig reduksjon i bestanden (eks. Sør-Odal).
- **AVSKYTING** - I 2007 belastet vi produksjonsdyra sterkt ved at 42 % avskyting var eldre dyr. Vi ser en stabil bestand, som har noe svekket produksjon. Anbefaler generelt ikke kvoteøkninger, men i enkelte områder er det grunnlag for kvotejusteringer. Svake produksjonsdyr bør fortsatt prioriteres ved avskyting, men andel eldre dyr kan med fordel reduseres. Kalv anbefaler vi minimum 25 % av kvoten. Det betyr at ca. 1/3 av ungdyra er kalv.
- **PRODUKSJONSDYR** - Okse / ku bestand er stabil på en fordeling 1,82. Eldre dyr bør begrenses i avskyting, trolig ned til 13 % okse og 13 % ku av kvoten. Hertil kan det forsvares nedklassifiserte svake dyr.
- **KJØNNSFORDELING** - Kjønnfordeling i prosent 50 / 50 – 1 ½ åringer og eldre. Viktig for en stabil og produktiv bestand. Her er nedklassifisering sentral, også for å legge forholdene til rette for jegerne.
- **VEKTER** - Vi registrerer reduserte vekter som nå er vesentlig lavere enn snittvekta i perioden 1999 – 2007.
- **NEDKLASSIFISERING** - Nedklassifiseringsvekt for okser har ingen eller liten betydning, det er "piggokser" som resulterer i de fleste nedklassifiseringer. Dette legger forholdene til rette for jegerne. Vi anbefaler imidlertid å begrense nedklassifiseringene ved å sette en vektgrense på 180 kg for nedklassifisering av piggokse dersom man har eldre okse igjen på kvoten. Nedklassifiseringsvekt for ku bør endres fra 160 til 150 kg., erfaringen med lave vekter i 2007 med en omfattende nedklassifisering tilsier det.
- **VI OPPNÅR FØLGENDE** - Vi tar fortsatt ut svake eldre dyr, hjelper jegerens vanskelige vurderinger, får lettere målsatt kjønnfordeling og får høy fellingsprosent.

Anbefalt mål for kvoter og avskyting:

Målgruppe	2007	2008
Kvote	Samme nivå som foregående år. Kvotegrnlaget kan med fordel harmoniseres og justeres opp/ned mot snittet - 1750 daa pr. dyr. Arealgrunnlag pr. dyr bør sees i sammenheng med elgtettheten målt med timer pr. observasjon.	Snitt pr. dyr i 2007 ble 1670 daa. Arealgrnlaget kan med fordel økes til anbefalt nivå i 2007 (1750 daa.). Ellers bør arealgrunnlag pr. dyr sees i sammenheng med elgtettheten målt med timer pr. observasjon. Vektnivået på ungdyr og bestandens størrelse bør også vurderes.
Eldre dyr	Prosent - 15 / 15	Prosent - 13 / 13
Kalv	35 %	Minimum 25 %
Kjønnfordeling	Ku / okse - 50 / 50 (1½ år og eldre)	Ku / okse - 50 / 50 (1½ år og eldre)
Nedklassifisering okse	Piggokse eller 150 kg.	<u>150 kg. eller piggokse.</u> Veier piggoksen over 180 kg. nedklassifiseres den ikke om man har eldre okse igjen på kvoten.
Nedklassifisering ku	160 kg.	150 kg.

Vedtatt på Elgregionråd Østs årsmøte 31. januar 2007